

Årsberetning 2018

Det Psykiatriske Patientklagenævn i Grønland

Januar 2019

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	3
AFSNIT I: Det Psykiatriske Patientklagenævn	4
1.1. Sammensætning	
1.2. Kompetenceområder og opgaver	
1.3. Definition af sags- og afgørelsesbegreb	
AFSNIT II: 2018 - Antal sager, sagsfordeling m.m.	5
AFSNIT IV: Principielle problemstillinger	6

FORORD

I medfør af § 16 i Selvstyrets bekendtgørelse nr. 15 af 2. december 2013 om Forretningsorden for Det Psykiatriske Patientklagenævn skal Det Psykiatriske Patientklagenævn hvert år offentliggøre en beretning om dets virksomhed. Årsberetningen skal udarbejdes i samarbejde med Dronning Ingrid's Hospitals Psykiatriske afdeling, og årsberetningen har derfor været forelagt Dronning Ingrid's Hospitals Psykiatriske afdeling inden offentliggørelsen. Dronning Ingrid's Hospitals psykiatriske afdeling havde ingen bemærkninger til årsberetningen.

Tidligere kunne afgørelser om tvangsindgreb påklages administrativt til Justitsministeriet efter den dagældende lov om sindssyge personers hospitalsophold. Efter at sagsområdet, anvendelse af tvang i psykiatrien, blev overført til Grønland i 2008 påbegyndtes det lovforberedende arbejde til udfærdigelse af en ny psykiatrilov for Grønland. Inatsisartutlov nr. 24 af 3. december 2012 om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien (Psykiatriloven) trådte i kraft den 1. juli 2013.

Det Psykiatriske Patientklagenævn er oprettet i henhold til Psykiatrilovens § 41. Nævnets opgaver er at behandle klager over tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvungen opfølgning efter udskrivning, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer samt aflåsning af døre i afdelingen.

Efter Psykiatrilovens § 41 består Det Psykiatriske Patientklagenævn af en advokat som formand, Landslægen og en repræsentant fra en patientforening, der repræsenterer de sindslidende.

Landslægeembedet varetager Det Psykiatriske Patientklagenævns sekretariatsopgaver.

AFSNIT I: Det Psykiatriske Patientklagenævn

1.1. Sammensætning

Patientklagenævnets formand var i 2018 advokat Anita Strauss Sørensen, og pr. 1. juni 2018 advokat Rebekka Bisgaard. Som stedfortræder for formanden var udpeget advokat Rebekka Bisgaard indtil 31. maj 2018. Advokat Charlotte Pedersen blev udpeget som stedfortræder for formanden pr. 1. september 2018.

Det lægelige medlem af Patientklagenævnet var i 2018 Landslæge Henrik L. Hansen. Sygeplejerske Rikke Bruun de Neergaard fra Landslægeembedet har i 2018 været stedfortræder for det lægelige medlem.

Formand for Den Psykiatriske Patientforening Esekias Therkelsen har været udpeget som medlem af Patientklagenævnet, og der har ikke været udpeget noget stedfortræder for Esekias Therkelsen i 2018.

Sekretariatet for Patientklagenævnet har i 2018 været varetaget af kontorfuldmægtig Tania D. Broberg fra Landslægeembedet.

1.2. Kompetenceområder og opgaver

Det Psykiatriske Patientklagenævn behandler klager over beslutninger om tvangsforanstaltninger, som beskrevet ovenfor i forordet.

Det Psykiatriske Patientklagenævns sager fremkommer ved klager fra patienter, der under indlæggelsen på den Psykiatriske afdeling har været udsat for en af de ovenfor anførte former for tvang. Klagen sendes til nævnet enten ved patientrådgivers mellemkomst eller ved, at klagen fremsættes skriftligt eller mundtligt overfor hospitalets personale, der så formidler klagen videre, så snart den er modtaget sammen med sagens øvrige akter (lægens erklæring, patientjournal, indlæggelsespapirer, tvangsprotokoller m.m.).

Det Psykiatriske Patientklagenævn kan ved sin afgørelse enten afvise klagen, f.eks. fordi den falder udenfor nævnets kompetence, eller realitetsbehandle klagen. Når nævnet realitetsbehandler en klage, kan Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelse gå ud på, at et tvangsindgreb godkendes, eller at indgrebet findes at være foretaget med urette. Ved klage over en beslutning om tvangsbehandling kan nævnet endvidere godkende eller tilsidesætte beslutningen.

Hvis der er tale om en klage over tvangsbehandling, der er tillagt opsættende virkning, skal Det Psykiatriske Patientklagenævn træffe sin afgørelse inden for 7 hverdage. Ved klage over andre tvangsindgreb skal nævnet træffe afgørelse snarest muligt, og hvis afgørelsen ikke er truffet inden 14 dage efter, at klagen er modtaget af Det Psykiatriske Patientklagenævn, skal nævnet underrette patienten og patientrådgiveren om årsagen, og om hvornår afgørelsen kan forventes at foreligge.

Det Psykiatriske Patientklagenævns møder holdes på den Psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital. Til mødet indkaldes overlægen, patienten, patientrådgiveren samt evt. andre relevante medarbejdere på den Psykiatriske afdeling. Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelse træffes i umiddelbar forlængelse af mødet, og det tilstræbes, at afgørelsen fremsendes til sagens parter 1-2 hverdage efter mødet.

1.3. Definition af sags- og afgørelsesbegreb

En sag defineres som patientens klage eller klager til Det Psykiatriske Patientklagenævn, som bliver behandlet på et bestemt møde. Klagen defineres som én klage uanset hvor mange klagepunkter, der måtte være tale om. Hvis den samme patient på et senere tidspunkt indgiver en ny klage over en tvangsmæssig foranstaltning, er der tale om en ny sag.

En afgørelse er defineret som en godkendelse eller tilsidesættelse af et tvangsindgreb. Denne definition betyder, at en sag godt kan indeholde flere afgørelser. Træffer Det Psykiatriske Patientklagenævn f.eks. afgørelse vedrørende flere ensartede tvangsindgreb, f.eks. 3 tvangsfikseringer, tæller det statistisk som 3 afgørelser.

Ligeledes hvis en afgørelse indeholder både en godkendelse, f.eks. af iværksættelse af en tvangstilbageholdelse, og en tilsidesættelse, f.eks. af opretholdelsen heraf, tæller dette statistisk som 2 afgørelser.

AFSNIT II: 2018 - Antal sager, sagsfordeling m.m.

Det Psykiatriske Patientklagenævn modtog i 2018 12 sager, hvoraf 2 sager blev afvist, fordi de faldt udenfor nævnets kompetence. De resterende 10 sager er realitetsbehandlet. I 1 af de 10 sager traf Nævnet afgørelse om, at opretholdelse af en tvangstilbageholdelse på fareindikation var sket med urette, og der er således statistisk truffet 2 afgørelser i den ene sag, jf. pkt. 1.3 ovenfor om definition af sags- og afgørelsesbegreb.

Det Psykiatriske Patientklagenævns gennemsnitlige sagsbehandlingstid har i 2018 været 9 dage. Det bemærkes, at sagsbehandlingstiden regnes fra sagens modtagelse i Det Psykiatriske Patientklagenævn til afgørelsens afsendelse til patienten. Sagsbehandlingstiden omfatter således også den tid, der går fra Det Psykiatriske Patientklagenævn modtager patientens klage til alle relevante oplysninger og dokumenter er indhentet. Ligeledes indgår i sagsbehandlingstiden også lørdage, søndage og helligdage.

Der er i 2018 ikke modtaget nogen klager over tvangsbehandling, hvor sagen havde opsættende virkning.

Hovedreglen for Det Psykiatriske Patientklagenævns behandling af klager er, at nævnets møder afholdes på den Psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital. I alle 10 sager i 2018 er der således afholdt møde på den Psykiatriske afdeling.

I Det Psykiatriske Patientklagenævnets afgørelser er eksplicit anført, hvorvidt der har deltaget læge, patient og patientrådgiver i behandlingen af en sag på et nævnsmøde.

Patienten og en overlæge har i 2018 deltaget i 9 møder. I en enkelt sag deltog der ikke en overlæge. I 4 af sagerne har patientens patientrådgiver deltaget i mødet.

Antal af afgørelser i 2018 fordelt på de enkelte tvangsforanstaltninger	
Tvangsindlæggelse	1
Tvangsindlæggelse og tvangstilbageholdelse	1
Tvangstilbageholdelse	8
Tvangsfiksering	1
Antal afgørelser i alt	11

I 9 afgørelser godkendte Det Psykiatriske Patientklagenævn det påklagede tvangsindgreb.

I 1 afgørelse traf Det Psykiatriske Patientklagenævn afgørelse om, at tvangsindgrebet var foretaget med urette, og i 1 afgørelse traf Det Psykiatriske Patientklagenævn afgørelse om, at opretholdelsen af et tvangsindgreb på fareindikation var foretaget med urette.

Det Psykiatriske Patientklagenævn skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe sine afgørelser vedrørende tvangsindlæggelse, tvangstilbageholdelse, tilbageførsel, tvangsbehandling, tvungen opfølgning efter udskrivning i henhold til § 17, tvangsfiksering, anvendelse af fysisk magt, beskyttelsesfiksering, personlig skærmning, der uafbrudt varer mere end 24 timer, samt aflåsning af døre i afdelingen for retten efter reglerne i retsplejeloven for Grønland, kapitel 28.

Der er i 2018 modtaget 1 klage over afgørelser fra Det Psykiatriske Patientklagenævn vedrørende tvangsbehandling. Denne sag er indbragt for Retten i Grønland og er endnu ikke afsluttet.

AFSNIT III: Principielle problemstillinger

På baggrund af høring i perioden fra den 2. oktober til den 2. november 2018 om forslag til Inatsisartutlov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, har Nævnet haft anledning til at overveje spørgsmålet om to uafhængige lægelige vurderinger af, om betingelserne for tvangsindlæggelse er opfyldt, hvilket er nærmere redegjort for i Nævnets høringsvar.

I den danske psykiatrilov sondres der klart mellem den indlæggende læge og den overlæge, der modtager patienten til behandling i psykiatrisk regi. Formålet i den danske psykiatrilov med sondringen er bl.a. at sikre, at der sker to selvstændige vurderinger af, om betingelserne for tvangsindlæggelse er opfyldt. I den grønlandske psykiatrilov er ordvalget anderledes, idet den indlæggende læge og den modtagende læge i samråd træffer afgørelse om tvangsindlæggelse.

Det Psykiatriske Patientklagenævns afgørelser foreligger udelukkende på dansk, og nævnets medlemmer har diskuteret det problematiske ved, at det overlades til andre at oversætte afgørelsen til grønlandsk overfor patienten. Det Psykiatriske Patientklagenævn vil derfor fremover varetage, at afgørelserne foreligger på såvel dansk som grønlandsk.

Herudover har der grundet det relativt beskedne antal sager, som Det Psykiatriske Patientklagenævn har behandlet i 2018, ikke været anledning til at tage stilling til principielle spørgsmål.

I de sager, som det Psykiatriske Patientklagenævn har behandlet i 2018, har der efter Nævnets opfattelse således ikke været grænsetilfælde, der har givet Nævnet anledning til at præcisere eller fortolke reglernes anvendelse i praksis.

På baggrund af de sager, der er behandlet i Nævnet i 2018 er det ligeledes Nævnets opfattelse, at den Psykiatriske Afdeling på Dronning Ingrid's Hospital i de fleste sager har påset psykiatrilovens formelle krav til behandling af patienterne indenfor Nævnets kompetenceområde. Dog har overlægen i enkelte sager først revurderet en tvangstilbageholdelse 1 dag senere end, hvad psykiatriloven foreskriver. Nævnet vurderede dog ikke, at dette i de konkrete sager påvirkede patientens behandling eller tvangsindgrebet i øvrigt. Herudover er der foretaget en tvangstilbageholdelse uden overlægens godkendelse. Nævnet vurderede i den enkelte sag tillige, at tvangstilbageholdelsen var foretaget med urette. Det havde således konkret betydning for patientens retsstilling, at tvangstilbageholdelsen ikke var godkendt af en overlæge. Derudover har Nævnet i 6 af de 11 afgørelser påtalt ufuldstændigt journalmateriale i form af manglende journalisering af egentlig psykiatrisk vurdering, manglende vejledning omkring klageadgang, mangelfuld tvangsprotokol om grundlag for tvangsfikseringen, sparsomt formuleret erklæring fra den behandlingsansvarlige overlæge.